

Heemkundevereniging "Leeuwen"

Opgericht 6 mei 2009

1 april 2014

Vijfde jaargang

Nr. 1

Pag.

In dit nummer:

Zo was het vroeger 1

Info over onze website 2

De krant, een belangrijke informatiebron 3

Werkgroep geschiedenisboek Boven-Leeuwen en verdere info 4

Komende activiteiten 4

Nieuwsbrief

ZO WAS HET VROEGER

Kruising Zandstraat –Zijveld te Beneden-Leeuwen
door Jan van Gelder

Deze foto is rond 1950 genomen. Links het hekwerk van het PGEM-transformatorhuis (staat er nog steeds, naast reisburo van den Bogaard). Iets verderop zijn nog net de benzinepompen te zien van garage gebroeders Salet. Jo en Wim Salet repareerden hier de weinige auto's die toen in Beneden-Leeuwen reden. Vader Hannes Salet had in ditzelfde pand een fietswinkel met werkplaats. Daarnaast lag de smederij van Hend Hendriks. Tontje Hendriks heeft hier nu een aantal winkels. De winkel ernaast was drogisterij en schildersbedrijf Klabbers met twee linden voor de deur.

De rechterzijde toont de splitsing Zandstraat-Zijveld met een lantaarnpaal en wat beplanting, omgeven door trottoirband. Begin 1900 stond hier midden op het kruispunt de Wilhelmaboom, geplant ter ere van de kroning van de toenmalige koningin Wilhelmina in 1898. In het huis op de hoek woonde Johanna Willems alias Hanneke van 't huukske. Zij erfde huis en plaats van haar twee ongehuwde tantes omdat zij ze "naar het einde had gebracht". Later trouwde zij met Bart van Hulst, die een apart beroep had. Hij was koeien-schetser. Op een met een koe voorbedrukt vel papier tekende hij het patroon van de vlekken op een koeienhuid in. Aan de hand van deze schets werden de koeien herkenbaar en geregistreerd. Dat is nog eens wat anders dan de huidige oormerken. Na het overlijden van dit echtpaar werd het huis afgebroken. Nu bevindt zich op deze plaats de Gall en Gall drankenzaak en een gedeelte van de parkeerplaats van de Lidl. Naast het hoekhuis staat het huis van de gezusters Moren. Zij vestigden zich hier in 1951 met hun textielwinkel nadat de Duitsers hun winkel aan de Dijk in 1944 in brand hadden gestoken. (vervolg op pag. 2)

Bestuur

- Jan van Gelder, voorzitter
- Toon Banken, secretaris
- Cees van den Akker, penningmeester
- Ellen Brons, coördinatie historisch onderzoek en PR
- Theo Huisman, sponsorvering
- Jos van Oijen, bestuurslid
- Ton van Kruijsbergen, bestuurslid

Zo was het vroeger (vervolg van pag. 1)

Daarnaast is het huis van vlettenbouwer Kees Willems te zien. Het is gebouwd in 1937 en wordt nu bewoond door zijn dochter Tonnie, gehuwd met Arnold de Kock. Dan volgt de schoenwinkel van Thijs van Lent. Ook zijn winkel aan de Dijk was in 1944 door de Duitsers platgebrand. Thijs woonde samen met zijn broer Gert en zus Hanna. Midden op de foto staat een oud type huis, eigendom van de familie Hol-van de Werdt. Hol was onderwijzer en zijn vrouw Daatje had, net als haar broer Gert, een café. Later vestigde zich hier Jac de Kok herenmode. Links van de straat stonden de telefoonpalen, rechts de electriciteitspalen. De straat was zogenaamd half verhard, dit wil zeggen ongelijk asfalt zonder trottoirs. Op de achtergrond de RK Alphonsus de Liguorikerk, waarvan de bouw in 1900 werd voltooid.

INFO OVER ONZE WEBSITE

www.heemkundeverenigingleeuwen.nl

door Gerard Kouwenberg

Eind januari is de website bijna een week uit de lucht geweest door een crash van de harde schijven bij onze hoster na een cyberaanval. Inmiddels zijn alle problemen weer verholpen en functioneert de site weer als vanouds. Wij verontschuldigen ons voor mogelijk ondervonden overlast.

Afgelopen tijd hebben we de site beter geïndexeerd en toegankelijk gemaakt. Daarnaast is de site aangevuld met de volgende informatie:

- De brief van oud burgemeester Gobelius Schadd
- Luchtfoto's uit 1938
- Beelden van Leeuwen van Boven
- Uitgebreide info over de Leeuwense kunstenaar Ed van Heck (met 2 filmpjes en een overzicht van kunstwerken)
- Informatie over schipper Piet vd Hurk met zijn platbodem de "Pieternel" en een verslag van de reis van de Pieternel naar Amerika in 2008
- Een beknopte historie van het klooster St Jozef met een verwijzing naar het boek Ook een index op het boek is toegevoegd.
- **Leeuwense muziek:** Oude opnamen van Will van Eck met het Lion Kwintet
- De informatie over **de molens** is uitgebreid met:gegevens over de verschillende molenaars van Beneden- en Boven-Leeuwen
- Een beknopte historie van de molens en de relaties tussen de molens van Beneden- en Boven-Leeuwen
- Tijdschriftartikel: "Eendenkooien best bewaarde geheim van het riviereengebied"
- De historie van de Stoottroepers en de kapel is nog een extra onder de aandacht gebracht
- Een afbeelding van Mina Kuppen is toegevoegd (uitsnede uit schilderij Ed van Heck)

DE KRANT, EEN BELANGRIJKE INFORMATIEBRON

door Ellen Brons

Sinds ik in 2000 in het boek "Tussen Waal en Wetering", 100 jaar Beneden Leeuwen parochie & parochianen onder andere het onderdeel "Harmonie" onder mijn hoede had genomen, hield mij de vraag bezig hoe en wanneer Harmonie Koning Willem III was ontstaan. Reeds vele jaren werd 1901 als oprichtingsjaar aangehouden, omdat er op dat moment een subsidieaanvraag naar de gemeente was gegaan, maar het was aan leden en bestuur duidelijk dat de feitelijke oprichting vóór deze tijd moest liggen. Mijn onderzoeksbloed begon te kriebelen, maar hoe pak je een dergelijk onderzoek aan? Na enige uren zoeken in Raadsverslagen gaf ik de moed op en vertrok teleurgesteld naar huis.

Het verhaal liet mij niet los en de fantastische daad van het archief Nijmegen om "De Gelderlander" vanaf ongeveer 1850 op internet te plaatsen gaf de doorslag. Dat was een kolfje naar mijn hand. Het kostte vele uren speuren in de krant, ook al omdat ik prachtige verhalen tegenkwam die mij afleidde, maar tijdens het doorspitten kwam ik de combinatie van Harmonie en Mannenkoor opvallend vaak tegen. Dit gaf de burger moed en de inspiratie om verder te zoeken op Mannenkoor. Hierbij vond ik als eerste het volgende:

De Gelderlander 11 december 1864. LEEUWEN 6 Dec. Bij beschikking van 26 Nov. jl. heeft Z.M. aan de zangvereniging Maas & Waal Mannenkoor vergunning verleend, bij hare aangenomen naam dien van Z.M. te voegen, en aldus den naam te mogen voeren van Maas en Waal Mannenkoor Willem III.

De naam dateert dus uit 1864, tenminste als ik de verbinding tussen het Mannenkoor en de Harmonie kon bewijzen! Toen kwam, dankzij de, voor buitenstaanders onverklaarbare, rivaliteit tussen Wamel en Leeuwen het verlossende woord van een anonieme inzender. Deze man heeft in ieder geval voor de geschiedenis van Harmonie Koning Willem III naam gemaakt. Hiernaast het stuk uit De Gelderlander van 21 november 1874: Het was dus duidelijk dat 1874 in ieder geval het oprichtingsjaar van de harmonie is en was mijn missie geslaagd. Alleen heette de harmonie toen Harmonie Willem III. Wanneer "Koning" aan de naam is toegevoegd is natuurlijk ook nog interessant om uit te zoeken.

Toen later via de notaris ook nog een heroprichtingsakte boven water kwam waarin de oorspronkelijke oprichtingsdatum genoemd werd als volgt: Art. 31 De vereniging oorspronkelijk opgericht 15 Augustus 1874, is te rekenen van den 1 Juli 1902 opnieuw aangegaan voor een tijdvak van 29 jaren, bleek hoe betrouwbaar (en leuk) een krantenonderzoek kan zijn. Zie voor het raadplegen van kranten o.a. www.delpher.nl en www2.nijmegen.nl/wonen/oudste_stad/Archief

(*) LEEUWEN, 18 Nov. Voor eenige jaren werd hier een zangvereniging »Maas & Waals mannenkoor, Willem III" opgericht. Aanvankelijk bloeide deze vereniging, de repetities werden getrouw bijgewoond, zoodat de jaarlijksche concerten buitengewoon voldeden. Langzamerhand evenwel nam, als met vele nieuwtjes, de ijver der omliggende Gemeenten af, in weerwil van alle krachtsinspanning der L. Zangers, en de ijverige bemoeiingen van den heer de Jong, die geheel belangeloos steeds nieuwe zangers bleef aankweeken. — Wat hier voorzien was gebeurde: alleen nog in naam bestond M. & W. mannenkoor. Leeuwen kon zulks niet uitstaan en, ondanks de vele tegenwerking, gevoegd bij een schep kinderachtige personaliteiten, bleven L. zangers zich onder hun Directeur vereenigen en oefenen

De festiviteiten van 12 Mei en 28 Oct. jl. waren oorzaak, dat aan de vocale muziek een instrumentaal gedeelte werd toegevoegd. — De »Harmonie" is reeds in volle werking, de jongelui beijveren zich om het meest, zoodat de toekomst veel goeds belooft. — Zoo dan toont L. zich op dit punt ook onafhankelijk van het »Wamelsch gedeelte"! zoo trotseeren de zangers de veelvuldige hindernissen, hen door leden der gestorven vereniging in den weg gelegd; zoo maken zij hen beschaamd, die alleen dan het waarlijk nuttige, beschaafde prijzen en bevorderen, als het door hun bemiddeling tot stand komt.

(De festiviteiten van 12 mei en 28 Oct. betroffen respectievelijk de viering van het 25-jarig koningschap van Willem III en de onthulling van het Watersnoodmonument aan de Waalbandijk te Beneden-Leeuwen. De L. in de laatste alinea staat voor Leeuwen).

DE HEEMKUNDEVERENIGING DANKT SPONSORS:

THEO HUISMAN

Boek "Boven-Leeuwen". De geschiedenis van Hlaiwah tot Boveneind

Drie jaren hadden we nodig om een compleet boek uit te geven. Onderwerpen bedenken, hoofdstukken indelen, archieven raadplegen en gegevens verzamelen, teksten maken, foto's uitzoeken, interviews houden en uitwerken. Lay-out maken, drukken, reclame maken, uitgiftedatum bepalen en presentatie van het eindresultaat op 27 oktober 2013 in D'n Dulper te Boven-Leeuwen. Drie maanden duurde het slechts om de gehele oplage van 700 stuks kwijt te raken aan belangstellende inwoners van Boven-Leeuwen, de regio Maas en Waal en diverse kopers verspreid over geheel Nederland.

Wij danken ieder: die meegewerkt heeft, in welke vorm dan ook, bij het tot stand komen van dit boek, die het boek gekocht hebben en/of die gereageerd hebben met complimenten en/of kritiek.

Namens de uitgevers en werkgroep:

Cor van den Heuvel en Guus van Heck.

Heemkundevereniging Leeuwen *De Heemkundevereniging is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel*

Bankrekening: NL10RABO0149551274.

Secretariaat:

Rozenstraat 15

6658 WS Beneden-Leeuwen

Telefoon: 0487-593505

E-mail: toon.banken@planet.nl

Redactie: ellenbrons@zonnet.nl telefoon 0487-592441

Sluit Leeuwen in uw hart!
Wordt lid van onze
vereniging.

**de contributie bedraagt
slechts € 10,00 per jaar.**

Het boek "Het klooster aan de dijk" is nog te koop bij het secretariaat

KOMENDE ACTIVITEITEN

Zaterdag 3 mei Stadswandeling Batenburg

Onder leiding van een gids maken de leden een wandeling door het historisch zeer interessante stadje Batenburg. Uitnodiging voor deelname volgt nog.

Zondag 1 juni

De Heemkundevereniging verleent weer medewerking aan de Open Maas en Waalse Molendag bij de molen in Beneden-Leeuwen

Open Maas en Waalse

Molendag

o.a. met optredens van de slagwerkgroep van Harmonie Koning Willem III en Valkeniersbedrijf Dirondy met enkele roofvogels.